MEOSZ Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

1032 Budapest, San Marco utca 76.
+36 1 388 2387, +36 1 388 2388
meosz@meosz.hu www.meosz.hu

A csed és a gyed folyósításának időtartamát is figyelembe kell venni a rehabilitációs vagy rokkantsági ellátás kiszámításakor

Az Alkotmánybíróság közelmúltban hozott döntése nyomán mindazok, akik a gyermekük születését követően igényelnek rehabilitációs vagy rokkantsági ellátást úgy, hogy előzőleg - biztosítási jogviszonyuk alapján - csecsemőgondozási vagy gyermekgondozási díjat kaptak, akkor a táppénzhez hasonlóan, korábbi keresetük függvényében magasabb összegre lehetnek jogosultak. A testület alkotmányos követelményként rögzítette ugyanis, hogy az ellátások összegét befolyásoló havi átlagjövedelem vizsgálata során - a táppénzhez hasonlóan - a gyermekek után járó ellátások folyósításának időtartamát is figyelembe kell venni. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az igényelt ellátás összegét ilyen esetekben nem a törvény alapján minimálisan megállapítható összegben, hanem az igénylő tényleges, a gyermekek után járó ellátásokat megelőzően szerzett jövedelme figyelembe vételével kell megállapítani, ami így akár magasabb összegű ellátást is jelenthet az érintett számára. Az Alkotmánybíróság a döntését egy konkrét panasz kapcsán hozta, határozata azonban a hasonló ügyekben eljáró hatóságok és bíróságok számára is kötelező, azt a döntéseik meghozatalakor figyelembe kell venniük.

A panaszos közalkalmazottként dolgozott. 2018-ban először táppénzen volt, majd augusztusban megszületett a gyermeke, így csed-re, majd a gyermek kétéves koráig gyed-re volt jogosult. 2020 októberében kezdeményezte a rokkantsági ellátás megállapítását, mert ekkor már rendelkezett komplex minősítéssel, mely alapján d) kategóriába tartozó megváltozott munkaképességűnek minősül. A kormányhivatal a rokkantsági ellátásra való jogosultságot meg is állapította, azonban annak összegét a törvény alapján minimálisan megállapítható legalacsonyabb összegben, mindössze havi 52.205 forintban határozta meg. Azzal indokolta, hogy az igénylő 2019-ben nem rendelkezett havi átlagjövedelemmel, mert ebben az időszakban csed-et, ennek lejárta után pedig gyed-et folyósítottak részére.

Mint ismeretes a megváltozott munkaképességűek ellátásairól szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) alapján az ellátások (pl. rokkantsági ellátás) megállapításakor a kérelem benyújtását közvetlenül megelőző naptári évben a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemből kell kiindulni. Aki azért nem rendelkezik legalább 180 napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban, vagy annak egy részében táppénzben, vagy baleseti táppénzben részesült, esetében - ha az számára kedvezőbb - a havi átlagjövedelem kiszámítása során a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 napi jövedelmet kell figyelembe venni.

A panaszos a kormányhivatal döntése ellen a bírósághoz fordult. Arra hivatkozott, hogy rendelkezett az ellátás megállapításához szükséges havi átlagkeresettel, hiszen először táppénzt, majd ugyancsak munkából származó jövedelem alapján járó egészségbiztosítási ellátásokat kapott. Minderre tekintettel a rokkantsági ellátása összegét a táppénzt megelőző jövedelme alapján kell megállapítani, mely ebben az esetben havi 156.610 forint lenne. Szerinte a kormányhivatal jogértelmezése sérti az alaptörvény rendelkezéseit, mert miközben a táppénzt elismeri, a csedet és gyedet nem.

Miután a Debreceni Törvényszék a kormányhivatal döntését jóváhagyta, az ügy érintettje alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságra. Korábbi érvelését fenntartva hangsúlyozta, hogy semmivel nem indokolható az a különbségtétel, miszerint a rokkantsági ellátás alapját képező átlagjövedelem megállapítása során a táppénz folyósításakor figyelembe vehető az azt megelőzően szerzett jövedelem, míg a csed és a gyed esetében erre már nincs lehetőség. Álláspontja szerint ez a diszkriminatív helyzet vagy a nem megfelelő,

téves jogértelmezésnek, vagy a jelenlegi szabályozásnak köszönhető, amely csak a táppénzt, baleseti táppénzt nevesíti, a többi egészségbiztosítási ellátást ugyanakkor nem.

Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy az Mmtv. havi átlagjövedelemre vonatkozó nyelvtani értelmezése alapján valóban csak a táppénzben, baleseti táppénzben részesülők esetében teszi lehetővé az ellátás folyósítását megelőző 180 naptári napi jövedelem figyelembe vételét. Ugyanakkor a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. A rokkantsági ellátás olyan társadalombiztosítási ellátás, melynek arányban kell állnia a biztosítottnak az ellátás fedezésére befizetett, járulék alapjául szolgáló jövedelmével. Ezen arányossági követelményt hivatott biztosítani a havi átlagjövedelem fogalommeghatározása is.

Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a törvény havi átlagjövedelem meghatározására vonatkozó rendelkezése nem alaptörvény ellenes. A testület ugyanakkor megsemmisítette a Debreceni Törvényszék döntését, mely téves jogértelmezést követett. A bíróság alaptörvénybe ütköző, diszkriminatív különbségtételt eredményező jogértelmezés útján jutott arra a megállapításra, hogy a rokkantsági ellátás összegét meghatározó havi átlagjövedelem vizsgálata során az egészségbiztosítási ellátások közül csak a táppénzt lehet figyelembe venni. Ez a jogértelmezés jogellenesen tesz különbséget azon igénylők között, akik táppénzben részesülnek és azok között, akik más, úgyszintén biztosítási jogviszonyon alapuló egészségbiztosítási ellátást vesznek igénybe.